

Kansallisten tukien ratkaisut ja muutospaineet lähivuosina

Esa Hiiva
Maa- ja metsätalousministeriö

Tukihakukoulutus kevät 2009

Esityksen rakenne

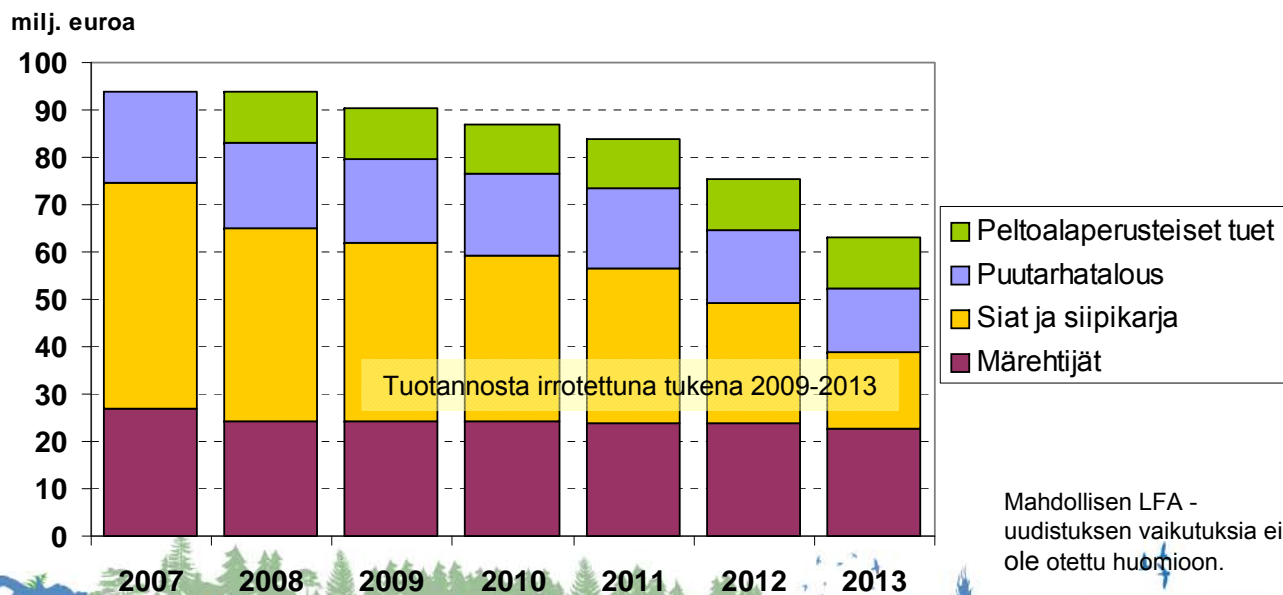
- Kansalliset tukijärjestelmät
  - Etelä-Suomen kansallinen tuki
  - pohjoinen tuki
  - ympäristötuen kansallinen lisäosa
  - luonnonhaittakorvauksen kansallinen lisäosa
  - perunantuotannon kansallinen tuki
  - nurmi- ja viljakasvien kansallinen tuki
  - sokerijuurikkaan kansallinen tuki ja sokerijuurikkaan kuljetustuki
  - mehiläistalouden kansallinen tuki
  - maatalousyrittäjien opintoraha
- Erityiskysymykset
  - maidon tukijärjestelmät vuodesta 2009 alkaen
  - sika- ja siipikarjatalouden tukijärjestelmät 2009 alkaen
  - vähämerkityksiset ns. de minimis -tuet

Etelä-Suomen kansallinen tuki

- vuosille 2008-2013 sovitun tukiohjelman mukaisesti
- sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotettu tuki ja rakennemuutoskorvaus
- maidon tukijärjestelmämuutos 1.1.2009 alkaen
  - tuki koko tuotetulle ja markkinoidulle maitomäärälle, ei kuitenkaan maakiintiön ylityslitroille

Etelä-Suomen 141-tulotuet vuosina 2007-2013

Pohjoisen tuen uudistus

- pohjoinen tuki on pitkäaikainen tukimuoto, mutta tuen vaikuttavuutta ja tukijärjestelmän toimivuutta on syytä arvioida aika ajoin
- joka viides vuosi
  - komissio antaa raportin neuvostolle
  - arvioidaan järjestelmän muutostarpeita (Suomi / komissio)
- tähän tarkasteluun liittyen komissio teetti oman arviointinsa Suomen ja Ruotsin pohjoisen tuen järjestelmistä:
(http://ec.europa.eu/agriculture/eval/reports/nordic/index_en.htm)
- vuoden 2008 tuotannolle pohjoista tukea arvioidaan maksettavan noin 327 milj. euroa, mikä on 59 % kansallisen tuen kokonaismäärästä
- pääosa, lähes 80 % tuesta on kotieläintalouden tukea

Pohjoisen tuen uudistus

Valmisteluaikataulu

- neuvottelutulos komission kanssa 19.12.2008
- valtioneuvoston päätös tukiohjelmiesityksestä 29.1.2009
- komission päätös pohjoisesta tuesta maaliskuussa 2009
- maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen lain muutos keväällä 2009
  - hallituksen esitys lausuntokierroksella 29.1.-11.2.2009
- valtioneuvoston asetuksen 759/2008 muutos keväällä 2009
- vuodelta 2009 maksettavasta pohjoisesta tuesta annetun valtioneuvoston asetuksen muutos keväällä 2009

Pohjoisen tuen uudistus

Muutosten voimaantulo

- maidon uusi tukijärjestelmä voimaan kiintiökauden 2009/2010 alussa, 1.4.2009 alkaen
- sika- ja siipikarjatalouden tukijärjestelmä (tuotannosta irrotettu tuki ja rakennemuutoskorvaus) tukivuonna 2009
- rakennetukia koskevat muutokset tukivuonna 2009
- muilta osin uusi pohjoisen tuen järjestelmä voimaan tukivuonna 2010

Pohjoisen tuen uudistus

Keskeiset muutokset:

- tuotteiden ryhmittely
- maksimikeskiarvot alueellisten enimmäistukitasojen tilalle
- maidon tukijärjestelmä
- sika- ja siipikarjatalouden tuen irrottaminen tuotannosta
- sika- ja siipikarjatalouden rakennemuutoskorvaus
- investointituen enimmäisrajojen korotus usean viljelijän hankkeissa
- nuoren viljelijän aloitustuen korotus

Pohjoisen tuen uudistus

Tuotteiden ryhmittely

- **maito**
- **märehtijät** (naudat, uuhet, kutut ja hevoset)
- **siat ja siipikarja**
- **puutarhatalous** (kasvihuoneet ja puutarhatuotteiden varastointi)
- **kasvintuotanto** (pohjoinen hehtaarituki, yleinen hehtaarituki ja nuorten viljelijöiden tuki)
- **muut pohjoinen tuki** (porot, metsämarjojen ja –sienten varastointituki, maidon ja lihan kuljetustuet, kotieläintalouden palveluiden turvaaminen, muu pohjoinen tuki)

Pohjoisen tuen uudistus

Tuotteiden ryhmittely

- selkiyttää pohjoisen tuen järjestelmää ja helpottaa tukien hallinnointia
- pohjoisen tuen rajoitteiden (tukikelpoinen tuotanto ja tuen enimmäismäärä) tarkastelu ryhmätasolla
  - tukiyksikkökertoimista voidaan luopua sioilla ja siipikarjalla v. 2009 ja v. 2010 uuhilla, kutuilla ja hevosilla
  - kasvihuonetuotannon tuessa tarve säilyttää tukiyksikkökertoimet,
  - jatkossa tukiyksikkökerrointa tarvitaan mahdollisesti myös pohjoisessa hehtaaritueessa

Pohjoisen tuen uudistus

Yksikkötuen enimmäismäärien tarkastelu

- yksikkötukien tarkastelu koko pohjoisen tuen alueen maksimikeskiarvoina tukialuekohtaisten yksikkötuen enimmäismäärien sijasta
  - esim. nautojen (sonnit, emolehmät, teurashiehot ja C3- ja C4-alueiden teurassonnit) tuki voi olla keskimäärin enintään 412 EUR/NY
- määrittelytapa mahdollistaa maksimikeskiarvon rajoissa porrastukset eri alueiden ja tuotteiden välillä nykyistä vapaammin
- pohjoisen tuen aluejakoa ei ole tuotekohtaisesti määritelty
- osa tukimuodoista on kuitenkin rajattu tietyille tukialueille kuten nykyisinkin
- muutoksella on vaikutuksia lähinnä politiikan suunnitteluun ja seurantaan. Jatkossakin tukitasot päätetään nykyiseen tapaan eri tuotteille ja tukialueille

Esimerkki pohjoisen tuen päätöksen rakenteesta

		Sallitun tuen enimmäismäärä keskimäärin /yksikkö	Yksikkö	Sallitun tuen enimmäismäärä (milj. EUR)	Tukikelpoisten tuotannontekijöiden enimmäismäärä
2. MÄREHTIJÄT				73,7	
Nautaeläimet	4)	412	EUR/NY		179 160 NY
Uuhet ja kutut		533	EUR/NY		
Hevoset		277	EUR/NY		

4) Emolehmät, emolehmäehot, urospuoliset nautaeläimet > 6 kk ja teurashiehot sekä teurastetut sonnit ja härät alueilla C3 ja C4.

Nautaeläimien
keskimääräinen tuki enintään
(EUR/NY)

Tuen enimmäismäärä
(märehtijät yht.)

Tuettavien eläinyksiköiden
enimmäismäärä (märehtijät yht.)

Pohjoisen tuen uudistus

Maito

- nykyisin maksu on rajattu tilakiintiön määrään, max. 1 776 765 t.
- uudistetussa komission pohjoisen tuen päätöksessä maidon
  - keskimääräinen maksimiyksikkötuki on 10,9 snt/kg
  - tuen enimmäismäärä 193,7 milj. EUR
  - tuettavan tuotannon enimmäismäärä 1 776 765 tonnia
  - tukea on rajoitettu siten, että maakiintiön ylityslitrat eivät ole tukikelpoisia
- kansallisesti on kuitenkin tarkoitus ottaa käyttöön maidon pohjoisessa tuessa tasausjärjestelmä, jossa kiintiön alituksia voidaan lukea kiintiönsä ylittäneiden tilojen hyväksi pohjoisen tuen päätöksen rajoissa
- 1.4.2009 alkaen tuotantotukea maksetaan kuukausimaksujen yhteydessä osalle [50 %:lle] tilakiintiön ylityslitroista
- ylitysten/alitusten määrän selvittyä kiintiökauden jälkeen maksettavissa oleva osuus tarkentuu ja loppuerä tuesta maksetaan

Esimerkki maidon tasausmallista pohjoisen tuen alueella

		milj. kg
a	Rajoite pohjoisen tuen päätöksessä	1776,765
b	Tilakiintiön rajoissa tuotetaan (= max. tukikelpoinen tuotanto nykymallissa)	1 664 93,7 %
c = a - b	Tasaukseen voidaan ottaa enintään	112,765
d	tilakiintiöiden alitukset	130
e	tilakiintiöiden ylitykset	106
f = min. d tai e, max. c	Tasaukseen enintään	106
b + f	Tukikelpoinen maitomäärä tasauksen jälkeen (max)	1 770

← jos > 1 776,765 milj. kg → otetaan käyttöön lineaarinen leikkaus (tukiyksikkökerroin), jolloin tasaus ei ole mahdollinen

← käytännössä koko määrää ei voida ottaa huomioon tasauksessa

← varmuusmarginaali rajoitteessa pysymisen varmistamiseksi

Pohjoisen tuen uudistus

Sika- ja siipikarjatalous

- sika- ja siipikarjatalouden tuet irrotetaan tuotannosta vuodesta 2009 alkaen ja rakennemuutoskorvaus on käytössä vuosina 2009 ja 2010
- määräytymisen ja maksun perusteet ovat lähtökohtaisesti samat kuin A- ja B-alueilla (mahdollisesti muutoksia hyväksyttävien investointien aikarajoihin)
- pohjoisen tuen alueella sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotettu tuki on tarkoitus porrastaa tilakoon mukaan tukivuodesta 2009 lähtien
- maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen neuvottelijat pääsivät sopimukseen pohjoisen tuen alueen porrastusmallista 30.1.2009
- porrastus on osa pohjoisen tuen kokonaisuutta, joka vaatii komission hyväksynnän

Sika- ja siipikarjatalouden tukiratkaisu

Tilakoon mukaisen porrastuksen tausta

- koko maassa on yhtenäinen tukijärjestelmä, mutta tuen maksuvaltuuteen liittyy alenema vain AB-alueella
- vuonna 2008 pohjoisen tuen alueella tuet säilyivät lähtökohtaisesti vuoden 2007 tasolla, kun taas Etelä-Suomessa kotieläintuen määräraha aleni 14,6 % ja uutena tukimuotona otettiin käyttöön kotieläintilan hehtaarituki (n. 30 EUR/ha)
- AB-alueella sika- ja siipikarjatalouden tuet alenevat (milj. EUR) kotieläintilan hehtaarituki huomioon ottaen keskimäärin 6,5 % vuodesta 2008
- lisäksi viitemäärän korotusperusteista (mm. investoinnit) johtuen viitemäärän yksikkömäärän arvioidaan olevan 4-7 % vuoden 2007 yksikkömäärää korkeampi → yksikkötukien alenema on määrärahan alenemaa suurempaa

Sika- ja siipikarjatalouden tukiratkaisu

Tilakoon mukaisen porrastuksen tausta

- pohjoisen tuen jatkuminen vuoden 2008 tasolla olisi johtanut siihen, että tukitasoerot Etelä-Suomen ja pohjoisen tuen alueen välillä olisivat muodostuneet merkittäviksi
- Etelä-Suomen ja pohjoisen tuen alueen tuottajilla on vastakkaiset näkemykset tukiratkaisun sisällöstä
  - mallia, joka olisi toteuttanut kaikki näkemykset ei ollut löydettävissä
  - ratkaisua valmisteltaessa pyrittiin löytämään malli, joka olisi hyväksyttävissä eri alueilla ja tuotantosuunnissa ja joka mahdollistaisi mahdollisimman yhtenäisen tukipolitiikan harjoittamisen, erityisesti isompien yritysten välillä
    - ← isot yritykset vastaavat merkittävästä osasta kokonaistuotannosta

Sika- ja siipikarjatalouden tukiratkaisu

- tuotannosta irrotetun tuen tilakoon mukainen porrastus otetaan käyttöön pohjoisen tuen alueella tukivuonna 2009
- yksikkötuet porrastetaan tilakoon mukaan siten, että tuki on yli 200 eläinyksikön ylittävältä osalta samantasoinen kuin AB-alueella eli 150 EUR/EY
- alle 200 EY:n tiloilla kaikille yksiköille ja isoilla tiloilla 200 eläinyksikköön saakka tuki olisi em. korkeampi, mutta alempi kuin vuonna 2008
- pohjoisen tuen alueen päätuotantoalueilla (C1 ja C2) 200 EY vastaa noin 286 emakkopaikkaa, 867 lihasikapaikkaa (oletus kolme erää vuodessa), 16 000 kanapaikkaa tai 42 000-43 000 broileripaikkaa
- pohjoisen tuen määrärahan alenema on 3,2 % vuonna 2009
- vuosina 2010 ja 2011 määrärahan suhteellinen alenema on lähtökohtaisesti noin puolet AB-alueen alenemasta

Tuki (EUR/tila)

Sika- ja siipikarjatalouden tukimäärän kehitys AB-tukialueella ja C-alueen päätuotantoalueilla yrityskoon kasvaessa

C-alue (ilman porrastusta)

C-alue (porrastus)

AB-alue

Yli 200 EY:n tiloilla tukitasoero AB/C säilyy 200 EY:n tilakoon tasolla

200 EY

Tilakoko (EY)

Sika- ja siipikarjatalouden tukiratkaisu

Tukimuutokset keskikokoisilla tiloilla vuonna 2009 vuoteen 2008 verrattuna

- Arvio tukimuutoksesta alle 200 eläinyksikön tiloilla
  - AB-alue sikatilat -12%...-14 % (sis. kotieläintilan ha-tuen)
  - C1- ja C2-alueen sikatilat noin -4 %

  - AB-kanatilat noin -9 % (sis. kotieläintilan ha-tuen)
  - C1- ja C2-alueen kanatilat noin -4 %

  - AB-alue lihasiipikarjatilat noin -9 % (sis. kotieläintilan ha-tuen)
  - C1- ja C2-alueen lihasiipikarjatilat noin -4 %
- lopulliset tukitasot ja tukimuutokset selviävät syksyllä 2009, kun tuotannosta irrotetun tuen maksun perusteena olevat viitemäärät on vahvistettu
- yli 200 eläinyksikön tiloilla tukimuutos AB-alueella on jonkin verran em. suurempi johtuen pienemmästä peltoalasta eläinyksikköä kohti. Pohjoisen tuen alueella yksikkötuen keskimääräinen muutos riippuu tilakoosta. Yksikkötuen alenema vuoteen 2008 verrattuna kasvaa tilakoon kasvun myötä.

Sika- ja siipikarjatalouden tukiratkaisuun liittyvät lausumat

- Sikatalouden ja lihasiipikarjatalouden laajennusinvestoinnit (ei kanatalous)
  - investointien tukeminen AB-alueella edellyttää komission lupaa
  - lupa haetaan heti, kun sen edellytyksien arvioidaan täyttyvän
  - tavoitteena haun avaaminen vuoden 2009 loppuun mennessä
  - investointitukien taso yhtenäinen koko maassa (35 %, nuoret 45 %)
- sika- ja siipikarjatalouden kehittämisohjelman laatiminen
- MMM valmistelee esityksen eläinten hyvinvointituen 5 000 euron tukikaton korottamiseksi tai poistamiseksi vuodesta 2010 lähtien
- samalla selvitetään mahdollisuudet laajentaa hyvinvointituki koskemaan myös siipikarjataloutta vuodesta 2011 alkaen

Pohjoisen uudistus

Muita muutoksia

- **Porotalouden** tuen enimmäismäärää korotetaan nykyisestä 27 eurosta 36 euroon ja vastaavasti tukeen oikeuttavaa suurinta poromäärä pienennetään 171 100 poroon (nyk. 229 000 poroa)
- Uutena tukimuotona pohjoista tukea voidaan maksaa **kotieläintalouden palveluiden turvaamiseksi**. Tuen avulla on mahdollista korvata pohjoisimmassa Suomessa keskimääräistä pidemmistä etäisyyksistä johtuvia lisäkustannuksia.

Pohjoisen tuen uudistus

Rakennetuet

- **Nuoren viljelijän aloitustukea voidaan** korottaa 15 000 eurolla. Korkotukena maksettava lisätuki voidaan käyttää maatalan tai sen irtaimiston hankintaan
- **Investointituen enimmäisrajoja** korotetaan tapauksissa, joissa on kyse usean viljelijän yhteishankkeesta tai usean osakkaan / jäsenen yrityksestä seuraavasti:
  - vähintään kolme yritystä / jäsentä tai osakasta
    - » 1 000 000 euroa
  - vähintään kaksi yritystä / jäsentä tai osakasta
    - » 750 000 euroa

Vastaavat muutokset hyväksyttiin Etelä-Suomeen 141-neuvotteluissa.

Ympäristötuen ja luonnonhaittakorvauksen kansalliset lisäosat

- **ympäristötuen kansallinen lisäosa**
  - mahdollinen AB-alueen tiloille, joilla on vuonna 2009 voimassaoleva kauden 2000-2006 ympäristötukisitoumus
  - vuonna 2010 päättyvä tukimuoto
- **luonnonhaittakorvauksen kansallinen lisäosa**
  - jatkuu nykymuotoisena LFA-uudistukseen saakka, minkä jälkeen lisäosa joudutaan notifioimaan komissiolle uudestaan
  - uutena mahdollisuus: kotieläintila → kasvinviljelytila → kotieläintila
  - HUOM ! eläinten laskenta ja kirjanpitäminen vuotta 2010 varten

Muut kansalliset tuet

- perunantuotannon kansallinen tuki
  - tuki jatkuu nykymuotoisena vuoden 2011 loppuun
- nurmi- ja viljakasvien siementuotannon tuki
  - tukea voidaan neuvoston asetuksen mukaan maksaa vielä vuosien 2009 ja 2010 sadolle
  - vuosia 2009 ja 2010 koskeva tuki-ilmoitus on komission käsittelyssä ja päätöstä odotetaan kevään aikana
- löytyykö jatkossa hyväksyttävissä olevia toimenpiteitä, joiden avulla perunantuotannon ja siemenentuotannon jatkuvuus voidaan turvata nykymuotoisten tukien päättyessä ?

Muut kansalliset tuet

- sokerijuurikaan kansallinen tuki
  - jatkuu toistaiseksi
  - tuen määrä enintään 350 EUR/ha
- sokerijuurikkaan kuljetustuki
  - otetaan käyttöön vuoden 2008 sadolle
  - tukea on kaavailtu maksettavan viiden vuoden ajan keskimäärin 1 milj. EUR vuodessa
  - tuki on vuonna 2008 enintään 1,2 milj. EUR ja vuonna 2009 enintään 1,1 milj. EUR
  - tuki on ns. vähämerkityksistä ns. de minimis –tukea
  - valtioneuvoston asetus annetaan alkuvuodesta ja vuoden 2008 tuen maksatus on alkusyksystä
- mehiläistalouden kansallinen tuki
- maatalousyrittäjien opintoraha
  - järjestelmän kehittäminen aloitetaan

Maatalousalan vähämerkityksinen ns. de minimis-tuki vuosina 2007-2013

- vaikka tuen käytölle on asetettu vain joitakin rajoitteita, se sopii parhaiten ennalta arvaamattomien, laajuudeltaan pienimuotoisten ja ajallisesti rajattujen toimenpiteiden tukemiseen, mutta huonosti perinteisten tulotukien korvaajaksi
- tukea voidaan maksaa enintään 7 500 euroa / kolme verovuotta
- tuen enimmäismäärä on noin 26,75 milj. EUR / kolme vuotta
  - vuosien 2008-2010 tiedossa olevat / suunnitellut myönnöt ovat noin 17,9 milj. EUR, jolloin käyttämättä on noin 8,85 milj. EUR/kolme vuotta eli keskim. alle 3 milj. EUR vuotta kohti
  - de minimis-tukea ovat mm. Etelä-Suomen kasvintuotannon tuki (14,4 milj. EUR vuonna 2008), tilaneuvonnan tuki ja sokerijuurikkaan kuljetustuki

Maatalousalan vähämerkityksinen ns. de minimis-tuki vuosina 2007-2013

- uutena rajoitteena on se, että kaikkien tuensaajan de minimis-tukien (yleinen, maatalousalan ja kalastusalan) yhteismäärä ei saa ylittää 200 000 euroa kolmen verovuoden aikana
- yleisenä de minimis-tukea on tarkoitus maksaa mm. puunmyynnin verohelpotukset, aiemmin on maksettu mm. joitakin rakennetukia
- tuen myöntäjän tulee ilmoittaa, että kyseessä on de minimis-tuki
- tukea haettaessa viljelijältä jatkossa kysytään kaikki saadut de minimis-tuet verovuodelta ja kahdelta edelliseltä verovuodelta
- tämä on tarpeen, koska yleinen de minimis-rekisteri on vasta suunnitteilla (maatalousalan de minimis-rekisteri valmis)

